

ПИСКЕНТДА ПАХТА КИЗИЛ КАРВОНИ

Дехқон чигит экиб, ғўза ўстириб пахта ишиб етилгунча маржон-маржон тер тўкади, тунларни қуларга улайди, қуларни тунларга. Маюна бугун унинг юзиде табас-сум. У етиштирган ҳосилдан қўнғил тўй. Ҳосил тарози-га тушди, хирмонда пахта уюми қумушдек товланди. Чикқон қўллар ҳаракати этакларини, қанорларини, машиналарини «оқ олтин»га тўлдирмоқда.

Маюна шу пахта қизил карвонини қўздан кечира туриб, кеска ва навқирон Пискент дехқонларига, уларнинг бу йилги фидокорона меҳнатига, бугунги меҳнатларининг натижасига тахсинлар ўқиниб.

Пискентни кеска дейилишимизнинг важи у ҳақиқатан ҳам областимизнинг энг кеска районларидан бири. Навқирон дейилишимизга сабаб пискентликлар бу йил ўзлари мустақил иш юритмоқдалар. Уларнинг дастлабки қадамини кўт-кўт келатганлигини поёсиз далавларини айланда, пах-такорлар ва меҳнаткорлар билан сузлашганда, улар-нинг ишонч билан бу йил пахтаиш мўл бўлди, деб айтган сузларини эшитганда равшан билиб оласиз.

Пискентликлар бу йил она-Ватанга 42 минг тонна пах-та топириш мажбуриятини олганлар. Шундан 31 минг тоннасини машиналарда териб олиш мўлжалламоқда.

Бугунги қизил карвон билан топириладиган 70 тонна пахта ана шу минг-минг тонналарнинг баракали хамирту-рушидир. Пискент пахтакорлари ҳамиша ўз сузларининг устидан чиқиб келтилар. Уларнинг дондор вақили, уста пахтакор Ҳасимовлар Қодиров билан сузбатилашқол-ди. У ишлаётган Тельман номи қолхоз ҳам бугунги қизил карвонга 10 тонна пахта билан ҳисса қўшибди.

Баҳорда айтган сузимизнинг устидан чиқиб учун ёз бўйи астойдил меҳнат қилди, — дейди қаҳрамон, — ҳозир далавларимизда ҳосил ишиб етилди. Дехқон чама-сини аниқ бўлади. Чамаимизга қараганда ҳосил 45 дан ош-ошадики, кам бўлмайди!

Олмалик бикиндаги Ленин номи қолхозининг дондор пахтакори, бир неча йилдан бери бригадирлик қилиб, ҳамма вақт ўз сузининг устидан чиқиб келатган Сафар Ортиқбоев билан сузлашганимизда у бу йил қолоқ бри-гадага ўтиб ишлаётганини, ҳосилдорлигини 35 цент-нерга етказишга аҳд қилганлигини айтиб берди.

Кўп йиллик меҳнатлари эвазига партия ва ҳукумат томонидан Октябрь революцияси ордени билан тақдир-ланган Сафар Ортиқбоев бригадаси ўтган йилларда 19—20 центнердан пахта топириб келган ерлар унумдорли-гини ошириб, гектарига 35 центнерданга етказди.

Пахта қизил карвонини сойидадан кўтарилиб район мар-кази томон таянчловор саф тортиб келади. Пискент мар-казида пахтакорларини барча меҳнаткашлар зўр қувонч билан кутиб олади. Байрам либосига бурканган кўча-лардан ўтиб келган «оқ олтин» карвонини трибуна ёнида тухтайди.

Янги ҳосил қизил карвонига бағишланган митинг бў-лади. Митинг қатнашчиларини янги ҳосил билан район партия комитетининг биринчи секретари С. Вохилов таби-рилади. Қадимини номи қолхоз раиси А. Абдухали-ков, 1-«Пискент» совхозининг бригада бошлиғи С. Отаев ва бошқа ўртоқлар митингга сузга чиқиб, тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида ўз аямаларига олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажаришга аҳд қилганликларини айтиди.

Пахта йингим-теримини биринчи бошлаган ва давлатга «оқ олтин» топиришга киришган пискентликларга она-Ватанга 42 минг тонна пахта топириш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини шараф билан бажаришга катта муваффақиятлар тилаймиз.

С. МАҲКАМОВ.
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус муҳбири.
Суратда: Пискент районида пахта қизил карвони.
А. Абалая фотоси.

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ
ВА МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 171 (4377). | 1 сентябрь, 1971 йил, | ЧОРШАНБА | Баҳоси 2 тийин.

БИРИНЧИ ҚУНҒИРОҚ

БИРИНЧИ сентябрь тоғининг ўзгача ла-тофати, жозиба ва фазилати бор. Шу кутлуг тоғ билимига чанқоқ минг-минг ёшлар-ни жонажон мактаб қучоғи, қадрдон илм дар-гоҳлари сари чорлайди. Ўғил-қизларимиз янги куч, янги гайрат билан билим қуққиларини эгаллашга киришади. Ҳа, бугун билим ўчоқларида янги ўқув йили бошланади.

Янги ўқув йили жонажон партияимиз XXIV съезди белгилаб берган улкан режаларни му-ваффақиятли амалга ошириш учун умумхалқ му-сабақаси қизитиб юборилган бир вақтда бошланаётганлиги билан мароқли ва масъу-лиятлидир. КПСС XXIV съезди умумий таъ-лимнинг янги беш йилликка мўлжалланган ва-зифаларини белгилаб берди, ўқитиш, ва тар-бия ишларини тағин ҳам яхшилашга қаратил-ган муҳим тадбирлар ишлаб чиқилди.

Ёшларга ёшасига ўрта таълим беришга ўтишни тугаллаш янги бешйилликнинг муҳим шартларидан бири эканлиги съезд Директива-ларида кўрсатиб ўтилди.

Кейинги йилларда бу борада дастлабки ютуқлар қўлга киритилди. Мактабларда бош-ланғич таълим уч йилликка кўчирилди. Юқо-ри синфларда қатор фанлар янги програма-лар асосида ўқитишга бошланди. Замон талаб-ларига жавоб бера оладиган мукаммал дарс-ликлар яратилди.

Ҳамма жойда бўлгани каби областимиз билим ўчоқларида ҳам янги ўқув йилига катта тарафдуд қўрилди. Фарзандларимизнинг руҳта билим олишлари учун кенг ва ёруғ синфхона-лар, фан кабинетлари сифатли ремонтдан чи-қарилиб, тахт қилиб қўйилди. Биринчи сен-тябрь арафасида 209 та мактаб капитал ре-монтдан чиқарилди. 600 та яқин синфхона жорий ремонт қилинди. 31 та янги билим ўчоғи ўқувчиларга совға этилди.

Ремонт ва қурилиш ишларини олиб бориш-да ота-лиқ ташиқлотлари катта хизмат қў-салди. Аниқсиз Бекобод, Ўрта Чирчиқ, Қалинин ва Оржоникиде районларидаги ота-лиқ ташиқлотлари бу борада намуна бўлди-лар.

Шуни қувонч билан айтиш керакки, бирин-чи сентябрь арафасида республикамизда халқ маорифи ходимлари қатори область ўқитув-чиларидан бир неча кишининг меҳнати му-носиб тақдирланди. Ленин ордени, Октябрь революцияси ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган ўқитувчилар ҳам анчагина.

Бу йил олий ўқув юрлари ҳаётида ҳам ў-ғариллар юз берди. Институтларда янги фа-культетлар очилди. Техника фанларини ўқи-тишга алоҳида аҳамият берилмоқда. Фақат кибернетика ихтисослиги бўйича 500 студент кўп қабул қилинди. Ҳисоблаш математикаси ихтисослиги бўйича ҳам кўплаб кадрлар тай-ерланди.

Улуғ Ленин таълим бериб айтганидек, ёш-ларини ўқитиш ва тарбиялаш ишнинг ҳаммаси ёш авлодин коммунистик эътиқод ва ахлоқ соҳиб қилиб, социалистик Ватанга чексиз садоқатли қилиб воёга етказилган иборат. Ўқувчиларнинг илмий дунёқарабини ва го-яини эътиқодини шакллантиришда мактабнинг роли каттадир. Шундай экан, ўқувчиларга ҳар томонлама руҳта билим бериш, уларни турмушга, меҳнатга тайёрлаш алоҳида аҳа-мият касб этади. Таълим-тарбиявий ишларни яхшилаш, олий ўқув юрлари ва таълимку-ларга тайёрланаётган ёшларнинг гоёвий-си-син савиясини ошириш лозим деган талаб ҳам ана шундан келиб чиқади.

Дарҳақиқат, партия ва ҳукуматимиз ўқув юрларини битириб чиқаётган йигит-қизлар илм олишлари билан бирга умумхалқ иш учун астойдил курашадиган, коммунистик жамият қуришда онгли равишда қатнашшига тайёр турган гоёвий-эътиқодли кишилар бўли-шига аҳамият бермоқдалар. «Одамнинг ўзини ҳар томонлама ривожлантирмай туриб, қом-му, иним қуришдек улуғ ишни олдинга силжитиб бўлмайди, — деган эди КПСС Марказий Ко-митетининг Бош секретари ўртоқ Ј. И. Бреж-нев. — Тегинли моддий-техника базаси бў-лмагандек, билим даражаси, ижтимоий ошги-лиги, ички етуклиги ҳам юксак даражада бў-май туриб, коммунизм бўлиши мумкин эмас».

Қуринадики, ёш авлодини ўқитиш ва тарбия-лашда ҳали олдинда қатор вазифалар тури-риди. Янги ўқув программаларига ўтиш ҳам инҳосига етганча нўқ. Шу билан бирга ай-рим ўқув программаларини ва дарсликларини қайта ишлаб чиқиш лозим. Ўқув ва методик адабиётларининг сифатига нисбатан талабчан-лигини ошириш даркор.

Совет мактаби бундан кейин ҳам умумий таълим, политехника, меҳнат ўчоқлари бўлиб қолаверди. Бу, умумий-таълим мактабининг, аниқсиз қишлоқдаги мактабларнинг моддий базаларини мустаҳкамлаш, таълим-тарбия жараёнини такомиллаштириш билан боғлиқ муҳим вазифалардир.

Ёш авлодга мактаб қучоғида касб ўргатиш шу куннинг муҳим вазифаси бўлиб қолади. Зотан, жонажон партияимизнинг XXIV съезди қарорларида алоҳида кўрсатиб ўтилганидек, ўқувчиларга касб ўргатиш ёшларнинг истиқбо-лини белгилашда муҳим омили бўлиб хизмат қилади.

Янги ўқув йили зўр уюшқонлик ва катта тайёргарлик қўрилган ҳолда бошланаётир. Бутун ўқув йили давомида таълим тарбия со-ҳасида катта муваффақиятларга эришайлик! Янги ўқув йилингиз қутлуг бўлсин!

САЛОМ, СЕНТЯБРЬ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР СОСТАВИДА ЯНГИ РАЙОНЛАР ТУЗИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Со-вети Президиуми қарор қилади: Меҳнаткашлар депутатлари Қашқадарё, Самарқанд, Со-вётлар ижрония комитетлари-нинг илтимослари қондирилди. Ўзбекистон ССР составида қу-идаги районлар тузилсин:

ҚАШҚАДАРЕ ОБЛАСТИДА
Дехқонбод району, маркази Дехқонбод қишлоғи. Бу рай-оннинг составига Оқтош, Дех-қонбод, Қизилча қишлоқлари-нинг территориялари ва Ғузор районидаги «Пачкамар» совхо-зи ерларининг чегарасидаги Гулшан қишлоғи территорияси-нинг бир қисми, шунингдек,

Қамаши районидаги «Кўкбу-лок» совхоз ерлари чегараси-даги Кўкбулок қишлоғи терри-ториясининг бир қисми кири-тилсин.
САМАРҚАНД ОБЛАСТИДА
Бахмал району, маркази Ўс-мат қишлоғи. Бу район состави-га Ғаллаорол районидаги Бахмал, Қорақишлоқ, Санзар

қишлоқларининг территорияла-ри, шунингдек Булуғур райо-нидаги Гулбулок ва Тонготар қишлоқларининг территорияла-ри киритилсин.
СИРДАРЕ ОБЛАСТИДА
Оқ олтин району, маркази Сардоба қишлоғи. Бу район-нинг составига Мирзачўл райо-нидаги Андижон, Сардоба,

Фарғона қишлоқларининг тер-риториялари ва Дўстлик райо-нидаги Ғалаба қишлоғининг территорияси киритилсин.
ТОШКЕНТ ОБЛАСТИДА
Оҳангарон району. Маркази Оҳангарон шаҳри. Бу район составига илгари меҳнаткаш-лар депутатлари Олмалик ша-

ҳар советига маъмурий жиҳат-дан бўйсунган Оҳангарон шаҳ-ри, Ўрта Чирчиқ районидаги Облян, Ниқилоб, Қорахитой қишлоқларининг территорияла-ри ва Пискент районидаги Те-лов, Сусам қишлоқларининг территориялари киритилсин.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Х. ПУЛАТОВА.
1971 йил 31 август.
Тошкент шаҳри.

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИГА ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

Вьетнам меҳнаткашлар пар-тияси Марказий Комитети ва Вьетнам Демократик Республи-каси ҳукуматининг тақлифига биноан, КПСС Марказий Коми-тети Сийсий Бюросининг аъзо-си, СССР Олий Совети Пре-зидиумининг раиси ўртоқ Н. В.

Подгорний бошчилигидаги Со-вет партия-ҳукумат делегация-си шу йил октябрь ойининг бошларида дўстлик визити би-лан Вьетнам Демократик Рес-публикасига боради.
(ТАСС).

А. Н. КОСИГНИННИНГ ЖАЗОИР ХАЛҚ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИГА ВИЗИТИ ТЎҒРИСИДА

Жазоир Халқ Демократик республикаси революцион ке-нагашининг раиси, Министрлар Советининг раиси Хуари Бумед-диннинг тақлифига биноан,

СССР Министрлар Советининг раиси А. Н. Косигни ш у йил октябрь ойида расмий визит билан Жазоир Халқ Демокра-тик Республикасига боради.
(ТАСС).

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА КАНОП ТАЙЕРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 31 АВГУСТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Планга нисбатан процент ҳисобида)	Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — бир кунлик ўсиш, учинчи стун — мавсум бошдан бери.	Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — бир кунлик ўсиш, учинчи стун — мавсум бошдан бери.	Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — бир кунлик ўсиш, учинчи стун — мавсум бошдан бери.
Ўрта Чирчиқ	6,9	73,9	3,6
Янгийул	3,4	43,4	2,3
Бўстонлиқ	2,2	23,0	4,9
Юқори Чирчиқ	3,5	22,7	3,2
Оққўрғон	3,9	21,4	1,4
Область бўйича	3,7	25,4	0,6

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ҒЎЗАНИ ДЕФОЛИАЦИЯ ҚИЛИШ БЎЙИЧА ШУ ЙИЛ 31 АВГУСТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Тошириққа нисбатан процент ҳисобида)	Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — сўлос, учинчи стун — дағал хашак, тўртинчи стун — сенаж.	Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — сўлос, учинчи стун — дағал хашак, тўртинчи стун — сенаж.	Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — сўлос, учинчи стун — дағал хашак, тўртинчи стун — сенаж.
Бекобод	101,6	64,6	59,3
Оққўрғон	94,7	42,8	36,1
Бўстонлиқ	41,3	45,2	25,2
Бўла	109,1	51,5	46,3
Юқори Чирчиқ	91,8	60,3	25,9
Калинин	72,5	42,6	42,5
Оржоникиде	60,8	70,8	85,7
Пискент	88,7	39,7	76,2
Ўрта Чирчиқ	72,8	45,2	35,1
Янгийул	73,1	37,6	37,8
Область бўйича	81,5	48,3	47,7

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ЧОРВА ОЗУҚАСИ ТАЙЕРЛАШ БЎЙИЧА ШУ ЙИЛ 31 АВГУСТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Тошириққа нисбатан процент ҳисобида)	Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — сўлос, учинчи стун — дағал хашак, тўртинчи стун — сенаж.	Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — сўлос, учинчи стун — дағал хашак, тўртинчи стун — сенаж.	Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — сўлос, учинчи стун — дағал хашак, тўртинчи стун — сенаж.
Оққўрғон	101,6	64,6	59,3
Бекобод	94,7	42,8	36,1
Бўстонлиқ	41,3	45,2	25,2
Бўла	109,1	51,5	46,3
Юқори Чирчиқ	91,8	60,3	25,9
Калинин	72,5	42,6	42,5
Оржоникиде	60,8	70,8	85,7
Пискент	88,7	39,7	76,2
Ўрта Чирчиқ	72,8	45,2	35,1
Янгийул	73,1	37,6	37,8
Область бўйича	81,5	48,3	47,7

Яна жонажон мактаб қўчоғида.

ПЕДАГОГ ЕН
ДАФТАРИДАНУСТОЗЛИК
БҮРЧИ

♦ Оқил ва доғир ҳар қандай фан чўққисига ёки улуғ мартабига кўтариладиган ҳам, ўз устозларини асло унутмайди. Чунки, унинг барча муваффақиятларида устозларнинг ақли, заковати, чечкин раёлати, қодарсизлиги, азияти бор.

♦ Хар қандай буюк минора астадан қад кўтаргандек, таълимнинг чўққисига ҳам бошланғич таълим замирида қамол топади.

♦ Агар ўқитувчи ўз фанини чуқур ва пухта эгаллаб олмаган бўлса, ўқувчилар қалбини мафтуни эта олмайди.

♦ Дилда кек сақловчи гаврағи киши асло ўқитувчи бўла олмайди. Чунки, бола энг адолатли ва софдил одамларнинг хурмат қилади.

♦ Ўқувчи ўқитувчидан доимо оқил сўз кутади. Агар ўқитувчи ўз нутқида эътиборсиз қараб, ноури иборалар ишлатгудек бўлса, унинг бола қонидига хурматига катта путур етди.

Р. УСМОНОВ,
Республикада хизмат кўраётган ўқитувчи.

СЎЗ—МАОРИФИМИЗ МАШҲАЛЛАРИГА

МЕҲРИМ
ҚҶРИ БИЛАН

Калинин районидagi «Ленин йўли» коллежи территориясида жойлашган 4-мактаб ўз тарихига эга. Шу билим ўчоғи ҳаммамиз учун қадридон даргоҳ бўлиб қолди. Бу ерда қандайдасизга ўғил-қиз таълим олмади дейсиз! Ҳозир уларнинг кўпи халқ хўжалигининг турли соҳаларида фаол меҳнат қилмоқда.

Мен ҳам шу даргоҳда салкам 30 йилдан бери физика-математика ўқитувчиси бўлиб ишлаб келмоқдам. Кўпгина ёшларга таълим-тарбия берганим билан бахтирман. Қўлимда ўқиб, мустақил ҳаётига йўлланма олган Эргаш Орипов эртаинди фан доктори бўлади. Зуфар Шукуров, Нурмат Дадазонов каби талабаларим бугунги кунда етук фан соҳибларидир.

Таълим-тарбия ишларини ахшилатишда ҳар бир ўқитувчи аниқ қатнашмоғи лозим. Область маданият ошқори институтини илмий Советининг аъзоси сифатида айрим методик масалаларни ҳал қилишда қатнашдим. Шу билан бирга ҳозир

район физика-математика секциясини бошқараётман. Бундан 14 йил муқаддам «Хурмат белгиси» ордени билан мукофотланган эдим. Кўни кеча эса ҳукуматимизнинг олий мукофоти — Октябрь революцияси ордени билан таъдирландим. Бу таълимнинг учун партия ва ҳукуматимизга минг раҳмат!

В. СУЛАЙМОНОВ,
Калинин районидagi 4-мактаб ўқитувчиси.КАСБИМ—
ФАХРИМ

Оржоникидзе районидagi Ленин номидаги 4-ўрта мактабга оддий ўқитувчи бўлиб ишга келдим. Моҳир ўқитувчилар ёрдамида ўз педагогик маҳоратини ошира бордим.

Мана олти йилдирки, шу мактабда директорман. Ўқув-тарбия ишларини намунали ишга қилишда ўқитувчилар бир ёқдан бош чиқариб меҳнат қилишмоқдалар. Ўтган йили мактабимиз янги хашаматли бинога кўчиб ўтди. Эндиликда ўқув-тарбия ишларини олиб бориш учун ҳамма қўлай шартношларга эгами. Ҳозир бу ерда Ленин номида коллеж аъзоларининг мингта яқин ўғил-қизлар таҳсил қўймоқда.

Касбининг — фахринг деб бежиз айтишмаган экан. Шу касб қўлини оёқ-қўлимни ортириб, Меҳнат Қўли Байроқ ордени билан мукофотланганим мен учун катта бахт.

М. АХМАДИЕВ,
Оржоникидзе районидagi 4-мактаб директори.МАКТАБИМИЗГА
МАРҲАМАТ

Бизнинг мактабимиз ўзига хос билим ўчоғи ҳисобланади. Унда турли ёшдаги қишлоқ тахсил қўриқчилари мўлжал. Айрим сабабларга кўра, баъзибир ёшларимиз ўқидан қўлиб кетадилар. Ўрта ёшга бораган турли касб эгалари учун сирдан қатнаб ўқини мактаби жуда қўл келмоқда.

Ҳозир билим ўчоғининг жойларда унга яқин фидналари мавжуд. Уларда коллеж-совхозларнинг механизаторлари, коллеж ва ишчилар билим олмақдалар. Ўтган ўқув йилининг ўзига мактабимизнинг Чирчиқ, Янгиқўл, Никенет ва бошқа жойлардаги пунктларининг 100 дан ортиқ ўқувчи битириб чиқди. Етуклик аттестати олган талабаларимиз олин ва ўрта ўқув юртиларда ўқини давом эттирадидилар.

Педагогик коллективимиз жуда ақил. Булар орасида 15-20 йиллик иш стажига эга бўлган муаллимлар анчагина. Мен ҳам шу ерда ёшларга билим бериш билан шугулланаётганлигим билан фахрланаман.

Бундан 20 йил муқаддам шу йил даргоҳига директор бўлиб тайинланган эдим. Партия ва

ҳукуматимиз меҳнат фаолиятини муносиб таъдирлади. Яқинда Меҳнат Қўли байроқ ордени билан мукофотландим. Бу мен учун касбининг янада эълоланиши, ёш авлодини ўқитиш ва тарбиялашга янада катта эътибор беришга даъват эгиди.

Г. АРУТУНОВ,
область сиртан қатнаб ўқини мактабимиз директори.ОЛИЙ ТАЪЛИМ
РАВНАҚИ

Тўйга, шонли саналарга тўйна билан бориш элмининг азалий одати. Биринчи сеп-тебрга ҳам жойларда муносиб совға ҳозирланди.

Кейинги беш йил ичида янгидан олтига олий ўқув юрти иш бошлаган эди. Бу йил ҳам янги факультет ва кафедралар ташкил этилди.

Унингизта маълумки, электрон-хисоблаш ихтисослиги бўлишда фақат политехника институтда надрлар тайёрланди. Янги ўқув йилидан эътиборан бу ихтисосда бошқа олий ўқув юртиларда ҳам машғуллар бўлади.

В. И. Ленин номидаги Тошкент давлат университетидagi янги кафедра ва лабораториялар очилди. Университетнинг ўқув базасида мустақамлаш учун 14 миллион сўмлик маблағ сарфланди.

Амалий математика ва механика факультетининг ташкил этилиши катта юксак бўлиди. Эмаланида кибернетика, электрон-хисоблаш машиналари, автоматик бошқариш системалари соҳалари янада ривожланади. Бу факультетга 150 студент қабул қилинди.

Шунингдек, Самарқанд давлат университетида Тошкент халқ хўжалиги институтидagi ҳам янги ихтисосликлар бўйича надрлар тайёрланади.

Р. ФАХРУДИНОВ,
Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрининг катта методисти.

МУҲИМ
ДАСТУР

Коммунист партия ва Совет ҳукумати ёш авлод тарбиясига ҳамisha жиддий эътибор бериб келиди. Бундан бун ҳам бу сўз энг ақтуал, энг зарур ва энг эътиборли масала бўлиб қола беради.

СССР Министрлар Советининг қарори билан маълумланган «Ўрта умумий таълим мактабининг ўстири» ундаги «Умумий қондалар», «Таълим-тарбия» ишнинг ташкил этиш асослари», «Ўқувчилар», «Ўқитувчилар, синф раҳбарлари, тарбиячилар», «Мактаб раҳбарлари», «Ўқув — моддий база, мактаб билан таъминлаш ва ҳисобот» — боблари ҳамма-ҳаммаси ягона мақсадга — йўналтирилган. Яъни: ёш авлодга марксизм-ленинчи дунёнарашнинг шакллантиришдан, ўқувчиларга юксак совет ватинпарварлини — Ватанига, ўз халқига, Совет Иттифоқи, Коммунист партиясига меҳр-муҳаббат ва соғиналиш Ватан ҳимоясига тайёр бўлиб туриш туғиусини тарбиялаш; ўқувчиларнинг ҳар томонлама баркамол ривожланишини, уларни эстетик ва лиссоний тарбиялашнинг, соғлигини мустақамлашнинг, меҳнат таълимининг туғри йўлга қўйишнинг таъминлашдан, ўқувчиларнинг ҳаётга, оғли раёнида касб ташлашга, актив меҳнат ва жамоат фаолиятига тайёрлашнинг кўрада тутиди.

Уставининг қабул қилиниши бежиз эмас, албатта. Аввало, Улуғ Совет Иттифоқи — дунёда биринчи социалистик давлат сифатида фан-техника маориф соҳаларида мислсиз муваффақиятларга эришди. Мамлакатимизда ўрта умумий мажбурий таълим қонунини амалга оширилди. Янги ўқув программалари асосида ўқитишга йўналди.

Булар ҳаммаси ёш авлод ахлоқ-одобини янги асосда шакллантириш ва уни юксак даражага кўтаришнинг талаб қилади. Шу бундан янги Уставда таъминлангандек, «Ўқувчиларнинг ҳақли I-III (IV) синфларнинг ўқитувчилари ва IV—X (XI) синфларнинг раҳбарлари томонидан «намунали», «қўниқарли» ва «қўниқарсиз» деб баҳоланади.

Мана бу принципал баҳолаш ҳар бир ота-она, ҳар бир педагог ва ҳар бир жамоат ташкилот раҳбарлари зиммасига бола тарбиясига ҳар қандайдасиз янги жиддийроқ муносабта бўлишни, тақозо этади.

Хўш бун қандай тушуниш ва изоҳлаш мумкин? Маълумки, кўпчилик оилада ота-она ҳам ишлайди. Баъзан улар иш билан овера бўлиб, болаларининг ўқини, ҳулк ва интизоми билан шугулланишга вақт тополмай қоладилар. Бунинг натижасида бола тарбия-

МУҲИМ
ДАСТУР

си бўшади. У назоратсизликдан фойдаланиб ноури ҳаёт-ҳаракат қилишга, ўзини ахлоқ-одобга эл қолда тутишга интилади.

Эндиликда бола тарбияси бутун жамоатчилик диққат-эътиборида туради: боласи улғуриб ўқимайдиган, ахлоқ-одоб қондасига эл ҳаёт-ҳаракатларда бўлувчи ўқувчиларнинг ота-оналари меҳнат қорхоналарида бошланғич партия ёки касабасоюз ташкилотлари ҳузурида жавоб беришлари, мактаб билан бирлидан ҳамкорлида бўлиб, нуфусон-намчиликларга хотима беришга эришишлари пар.

Айниқса, битирувчи (XI) синф ўқувчилари оиладига масъулият қўйишга мумкин ва юксак даражададир. Уставининг «Таълим-тарбия ишнинг ташкил этиш асослари» бобидида кўрада тутилган қўйидаги сатрларга диққат этанлик.

«Битирувчи синфларнинг ҳақлига йиллик қўниқарсиз баҳо қўйилган ўқувчилар ишда ҳаёт-ҳаракатларда, улар ўрта умумий таълим мактаби кўришнинг тинглаганлиги туғрисида сўрашга оладилар. Улар шундан кейинги уч ишда ишда иш жойидан ижобий характеристика олиб келганларидан кейин белгиланган тартибда ўрта маълумот туғрисидаги аттестат учун имтиҳон топширишлари мумкин».

Юқорида келтирилганимиз — қонун. Унга албатта амал қилинади. Лекин, шунинг ҳам ҳис этиш кераки, агар бола ҳулқ-одоби жўнидан 10-синфин битира олмаса, уч йил ишласа, кейин имтиҳон топширишга киришса, бу кичик жазо эмас, албатта! Аввало, шу даражага бо-

риб етмай туриб, ёшлар тарбияси, ахлоқ-одоби ҳузурида таълимнинг қилиш лозим. Тарбиявий ишларини бутун йўналишлар бўйича давр талаблари асосида ташкил этиш зарур.

Эндиликда бутун жамоатчилик, биринчи навбатда, оталиқ ташкилотлари ҳар бир боланинг муваффақиятини ўқини; одоли, ахлоқли, назоратли бўлиши учун жавобгар, масъул бўлиб, бунга бурлидидилар. Бу ҳузурида Уставда шундай дейилади:

«Мактаб ўқини оталиқ олган қорхоналар, коллежлар, муассасалар ва ташкилотлар билан доимо алоқа боғлаш туради: мактаб вакиллари педагогик билим-таълим тартиб қилади, ёш авлоднинг тарбиялаш ишда оила билан мактабга қўмақлашувчи комиссиялар ёки советлар ишда қатнашадилар. Мактабнинг оталиқ олган қорхоналар, коллежлар, муассасалар ва ташкилотлар мактабнинг моддий базасини мустақамлашда, ўқувчиларга меҳнат таълими, беришга доир практикулларни ташкил этишда, скифиди ва мактабдан ташқари турли таъдирларини ўқидилар. Мактабнинг меҳнат ва дам олиш лагерларини ташкил қилишда, ўқувчиларнинг касб ташлаш бўйича белгиланган тартибда мактабга ердам бериб туради».

Кўринадик, мактаб билан жамоат ташкилотларининг мустақам алоқа ва боғланишини эришиш — асосий диққат-эътиборда. Бу боғланиш ва мустақам алоқа бутун йил бўлиб узлуксиз давом этади. Чунки, серқўш республикамизда ёш таътил даврида лагер ва санаторийлари, меҳнат-роҳат лагерларини, ёш спорт майдончаларини, соғломлаштириш объектларини яхшолан, тайёрлашда оталиқ ташкилотларининг роли, ортади. Шу йўсин, минг-минглаб болалар, ёшлар педагог ва жамоатчилик вакиллари назоратда бўладилар: турли тарбияланадилар, коммунист ахлоқининг ҳамма шохобчаларидан баҳраманд бўладилар. Бирор боланинг бун вақти бекор ўтмайди, балки фойдали, самарали ўтаб, тарбияланади.

Тарбиявий иш, масъулият эмас. У доим изчиллиги, жиддий ва қатъий таълим ва меҳрибонлиги талаб этувчи жараён. Мактабнинг янги Устави серқўш коммунист ахлоқининг ҳамма шохобчаларини бўйича ёш авлоднинг педагогик ва жамоатчилик қаноти остига олишни кўрада тутиди.

Бу эса — бутун жамоатчиликнинг шарафли, масъулияти, виждоний бурчидир.

У. САЛОХИДИНОВ,
Педагогика фанлари кандидати.

НУРЛИ ДАРГОҲ

Таълим кўнгириқининг жарангосидан Синфларда яна бошлангач ҳаёт. Болаларнинг ўқитиш, туз-ҳақрасидан. Чўшлар билимга бар ёган қанот. Муаллим пойиндан нурли даргоҳга. Бир олам дилолиқ қўли қалом. Термузи ташнақаб ҳар бир нигоҳга. Олиб келай дейди чамалор қўлдан. У чамалор-усталар берган ҳар сабоқ. У чамалор-очилган табаррук китоб. Улардан барг ёсин дилдаги япроқ. Қадридон мактаб-ям йўлида оғиб. Ҳаётбахш нур-ла улғайар инсон.

НАЗАРМАТ.

Бўка райони марказида янги мактаб қўрилиб, фойдаланишга топширилади. Бу билим ўчоғи 360 ўқувчининг ўз бағрига олади. Су-ратда: мактабнинг умумий кўриниши.

ОТАХОН
МУАЛЛИМ

«Ўқитувчилик — шарафли касб. Унинг қадрига ет! Шу касб бекат бахт келтиради. Ахир, ўқитувчи ёш авлодининг маънавий устози деб бежиз айтишмаган».

Устознинг бу гапларини Маматқул ая Бектемиров ҳали ҳали оқлади. Ушанда у энди-гина ўзининг педагогик фаолиятини бошлаган эди. Бу ҳақда ўйлар эми, масбнинг нақдлар улғу эънаблигини чуқур ҳис

этади, ўқитувчиликни таълаш-литидан минг бор шодланади. Маматқул ая педагогик фаолиятини тўз кеча бошлаганди. Аслини олганда, бунга 50 йилча бўлиб қолди. Бу йиллар ўқини-ўқитиш ва олға интилиш ишлари бўлди. У маҳоратли напосидан аста-секин ююрга кўтарила бори. Бу орада у «қўлига билим ўқидилар» олди. Ўқитувчи, илмий бўлиш мудири, методист бўлиб ишлади. У дастлаб Фарғона обла-

тидаги Киров районидида янги синф очиб, ўқитувчилик қилди. Кейинчалик Жинзахдаги педагогика техникумига ишга ўтди. Илмий бўлиш мудири сифатида бу ерда катта фаолият кўрсатди. Фарғона педагогика техникуми, Тошкентдаги кўпчилик ўқув юртиларидagi ўқитувчилик фаолияти ҳам сермамул бўлди. Ҳозирда эса пойтахтнинг Октябрь районидagi 57-нечки ишчи-ёшлар мактабининг ўқитувчиси.

Ҳа, у ўз касбининг моҳир устаси бўлиб етишди. Энди у маориф ҳодимларига танлаган меҳрибон устоз бўлиб қолди. Унинг ҳаёт-сабоқлари ёш ўқитувчиларга бир мактабдир.

Меҳрибон педагог моҳир тил ва адабиёт ўқитиш эмасми, бу фанини ўқитиш методикаси ривожлаш омили бўлиши қўйсига қўйди. Кўпгина қимматли методик мақолалар бекди. Буларнинг қўли маъбул бўлиб босиб чиқди. Максим Горький,

Ғафур Ғуллом каби сўз усталари ижодини ўрганиш бўйича ёган методик мақолалари кўпчилик, ян маънур бўлди.

Совет ёшувчиларининг Бутун иттифон I съезидида у улғу адиб Максим Горькийнинг ёш ишнинг тингашга мўясар бўлди. Пролетар ёшувчиларнинг билим манбаи-интизоми сўниг деган ушумига педагогик фаолиятда тўла амал қилди. Моҳир ўқитувчи мактабда тил ва адабиёт билимларининг

пойдевори эънаблигини яхши билди. Адабиёт ўқитишда нуруқ суҳбат ёки лекциянинг ўзи билан нифолиниб қолмайди. Бунда кўргазмалilikка адоҳида эътибор беради.

Кечки таълимнинг ўзига хос хусусиятлари бор, — дейди ўртоқ М. Бектемиров. — Чунки, бу мактабларда турли ёшдаги ўқувчилар ўқинади. Уларнинг ҳар бири билан яна тартибда иш олиб боришга тўғри келади.

Бутун кўплаб ҳамкасб ўқитувчилар натори у ҳам қадридон мактаб сари йўл олади. Ҳа, бу йилги I сентябрь унга катта қувонч бахш этмоқда. Шу қўтулуғ ўқув йилида унинг 70 ёшга тулган кўни нишонланади. Бу, қандай катта бахт!

А. АЛИЕВ.

Ўзбекистонда Қозоғистон адабиёти ва санъати декадаси олдида

ҚАРДОШЛИК ТАРОНАЛАРИ

Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти яқинда филология фанлари кандидати Қалдибек Сейденовнинг «Абдий қардошлиқ» деган китобини нашрдан чиқарди. Бу асар ўзбек-қозоқ адабий алоқаларига бағишланган. Адабиётшунос олим икки қардош халқ адабий алоқалари мазомида келам тебратар экан, тарихга, халқларимизнинг бой адабий меросларига мурожаат этади.

Икки қардош халқ азаладан бир жойда яшаб бир эрда ҳаёт кечирганлар ва ўз бағирларида еттиган буюк адибларимизнинг асослари бағрамдан бўлиб кетганлар.

Қозоқ халқининг улуг мутафаккирлари Шарқнинг буюк калам соҳиблари Рудакий, Фирдавсий, Саъдий, Нисомий, Умар Хайём, Хофиз, Жомий, Навоий, Лутфий, Атоий, Машираб ва бошқаларнинг асарларидан ўрганиб, уларни устоз билан ижод этиб келганлар. Қозоқ халқининг дошнинг олим ва мутафаккири Чўқон Валихонов, XIX аср қозоқ адабиётининг ривожланишига баракали ҳисса қўшган истеъдодли шоир ва таржимон Иброй Олтинсарин ва улуг маърифатпарвар шоир, қозоқ эзма адабиётининг асосчиси Абай Қўноқбоев Урта Осиё халқларининг энг яхши асарларини қозоқ халқи орасига етказиш ишига катта ҳисса қўшганлар. Китоб

муаллифи ана шу буюк мутафаккирлар ҳақида қимматли фикрлар келтирибди. Шунингдек бошқа устозларнинг икки халқ адабий алоқаларини мустаҳкамлаш йўлидаги хизматларини кўрсатиб ўтади.

Ўзбек ва қозоқ халқлари орасида қадимий дўстлик ва адабий-маданий алоқалар Улуғ Октабрий социалистик революциясидан кейин янада гуркираб ривожланди. Ўзбек ва қозоқ совет адабиётининг асосчилари — буюк калам соҳибларининг мангавар тароналари, жүшқин овозлари Совет ҳокимиятининг дастлабки йилларидаёқ қонқарди. Мехнатқар халқлар юрагидан жой олди.

Ўзбек совет адабиётининг яловбардори Ҳамза Ҳакимзода билан қозоқ совет адабиётининг асосчиси Саен Сайфуллин Улуғ Октабрий Биринчи бўлиб қўйилган революция кўнчилири эдилар. Улар орасидаги дўстлик икки қардош халқ улкан сўз санъаткорларининг янги дўстлик ва ижодий ҳамкорлигини вужудга келтирди.

Биз Фағур Ғуломни эсласек, кўз олдимизда Собит ога Мукон пайда бўлади. Мухтар Авенов билан Ойбекни ёнма-ён кўрамиз. Абдулла Тожибоев билан Миртемир ижоди бир китобнинг икки бетига ўхшаيدди.

Ҳамза Ҳакимзода революциядан илгари: «Биз ишчимиз, меҳнатчимиз, биз ҳам инсон ўғлими. Уйлашайлик бизлар на деб Золим бойлар қўлимиз». деб эса, Саен Сайфуллин революциядан олдинги қозоқ халқи ҳаёти ҳақида қайғуриб, ўз элига бундай мурожаат этади: «Эй ўғлон, қўнишга, дадил бўл, бир сафда борайлик бериб қўлга-қўл. Тўғ ушлаб, ёларини қийратиб, Золимлардан биз қасос алайлик.

Адолат китобини янгилаб. Душманга қора кун солайлик. Китобда отагон ширимиз Фағур Ғуломнинг «Қозоқ элининг улуг тўғи» (1945) шеърини бундай мисоллар келтирилди:

Минг йилларга бар тутқазмас Қондошлик тарихимиз. Икки бошга бир мангандай Яқинроқ тақдиримиз. Бир китобнинг икки бети Тутангандай еримиз. Бир-биринга кундай равшан, Аёнимиз, ширимиз.

Ўзбек шеърининг устозлари икки халқ қардошлиқ ҳақида устоз Фағур Ғулом изидан бориб, гузал мисралар яратганлар. Ўзбекистон халқ шоири Миртемирнинг «Қозоғим» шеърини мисралар келтираймиз:

Абайнинг ўзини заҳматқаш устоз.

Жамбулнинг сөзидан бургут парвоз соз, Қазни келганда — қаратон аёз, Меҳри кулганда — ёруғ, саҳни ёз.

Олмаотам, Суғноғим, Чимкент, Сўғоғим, Қардош қозоғим! Адабиётшунос Сейденовнинг китобида ана қўлгина қалам соҳибларининг ижодлари таҳлил этилиб, уларда халқларимиз дўстлиги тарона этилганлиги тилга олинди.

Китобда икки халқ ёзувчиларининг насрий полотиоларида ўзбек ва қозоқ халқи фарзандларининг вакиллари иштироки ва улар ҳақида муаллифларнинг илм, ноэбили сўзлари баён этилганлиги таъкидлаб ўтилади. Китобдан бундай мисолларни кўпай келтириш мумкин.

Қуёшли диверсия олтин қоз қалласида қон-қардош қозоқ халқининг адабиёт ва санъат вакиллари китобида ҳозирлик кўрмоқда. Қозоғистон ССР адабиёт ва санъат декадасининг ўтказилиши элимизнинг маданий ҳаётида катта воқеадир. Ўзбекистон ССР «Билим» жамияти ана шу буюк воқеага — маданиятларимиз байрамига муносиб совға тайёрлаган.

Н. ЭҒАМНАЗАРОВ.

МЕН НОМА ЁЗАМАН

Мен кўрдим, узун қайини қулагани, Қора ерга бош қўйиб сулагани. Йироғи сарғайиб ва улимсираб, Бойқўшнинг ним тинглайди йиллагани.

Мен кўрдим, ўйнаб юрган қизил кийик Гавдасига милтиқнинг ўқи тилиб, Толиқиб, қонсирган қовоқ туйиб.

Кимга ботар у бойқўш тортиган куйак.

Мен кўрдим синиқ қаюот қапалани, У ҳам билар умрин иламагани; Кун чиққанда иснор қалт-қуат этиб,

Ундай ибрат олар жой бир бўлакни.

Мен кўрдим оқиқ ердан ваъдасизлик, Умрининг қизғинида умид уздик. Иссиқ юрак совуди, яра тушди, Чиқаган чибин жонли кун ўтказдик.

Дуненинг билдик охири оқибатини, Еб юрган кўп, бирининг бири эгин.

Уйли одамга қизқ йўқ бу дунёда, Кўннинг сирти бутун, ичи тутун.

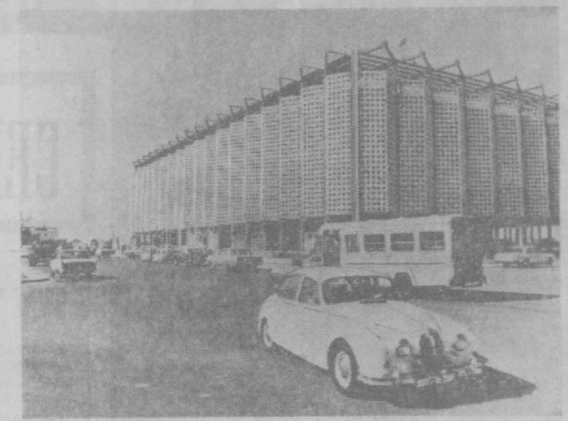
1898.

БРАНДТНИНГ АЙТГАНЛАРИ

Гарбий Германия канцлери Брандт Ной-Ульмада (Бавария) нутқ сўзлаб, тўрт давлат элчларининг Гарбий Берлин ҳусусида олиб борган музокара-ри чоғида эришилган битим лойиҳасига тўхтади. У тўрт элчи битимга келганлигини маъқуллаб таъйиб, Гарбий Берлин ҳусусида тўрт томонлама музокараларнинг муваффақиятли тугатилгани Германия Федератив Республикасидаги «қўлдан-қўл танқидий музо-кара»лар ва бағуғинилидан фонданиб, ана шу музокара-ларнинг ўтишига ҳалақат бер-моқчи бўлган кулларнинг пози-цияси барбод бўлганлигини таъкид-ляди.

Брандт қомил ишонч билан айтдики, Совет Иттифоқи бил-лан ГФР ўртасида бундан бир йил аввал Москвада тугатилган шартномасиз Гарбий Берлин масаласи бартараф этилиши «мумкин бўлмасди».

СУРАТДА: Мамама пойтахти Бахрейндаги ҳукумат биноси-нинг умумий кўриниши. Камера Пресс — ТАСС фотоси.

ВДР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРЛИГИНИНГ БАЁНОТИ

30 август. Вьетнам Демократик Респу-бликаси Ташқи ишлар министр-лигининг вакили кеча баёнот оълон қилди. Баёнотда, деб хабар беради Вьетнам инфор-мация агентлиги. Вьетнинг райони ва Куанбинь вилоти ҳаводан ана бомбардмон қи-линганлиги ва тўпга тугилган-лиги қораланади.

Баёнотда бундай дейлади: АҚШ самолётлари 1971 йил 24 августдан 27 августгача 24 та ҳаводан қўриқларга ҳужум қилди. Аниқ вақтда Америка артиллерияси демилитар-лаштирилган зонанинг жануби-даги райондан ва ҳарбий кема-лардан Вьетнам Демократик Республикаси территориясидан

ОҚ ТУН

Оқ тунини Ленинграднинг қўйламаган қайси шоир бор. Қўлда созим, мадҳинини оқ тун.

Бўлбул наби айлайди назор-Кўча қўқиб, қарайман ерга. Қўқиб ботган, лекин қайда тун? Қўйиб кетган туюлар, менга Бор иурини оппоқ ойна кун. Оё юлдуз кўрнимас кўнда. Сутта чўмган кўринди осмон. Юрт тарихи ёзилган тошлар

Кўрса эди чўлаги элим. Ленинград оқ тунини у. Кўрса эди олис манзилим. Унутмасди оқ тунини мангу. Оқ тун беким сента бедорман. Мен-ла бирга хотиним, ўғлим Нева бўйлаб лев сайр этиб, Завим тошбо, айрайди кўнлим.

Қара ўғлим, боқ севган ёрим. Қолар дилда мангу боқ тун. Оқ тунини Ленинграднинг Нурли тоғ деб атаймиз бутун. Кўрнимайди кўнда ой, юлдуз. Оппоқ сутта чайқалар осмон. Ленин бунда, тун бўлган кундуз.

Шунинг учун тун ҳам нуралшон. Қозоқчадан таранма.

ТАБИАТ ЎЛАР

Табиат ўлар, балки инсон ўлмас. Гарчи у қайтиб келмас, ўйнаб кўлмас.

Менинг-ла табиятим айрилгани «Ўди» депти бир подон, ўзин билмас.

Кўп одам бу дунёда ситам кўрган, рўшнолигини кам кўрган.

Ўлим-ини, ўйлан-чи, ўлмас сўзлар Қолдирганинг ўлганини ким ҳам кўрган?

ВЛАДИМИР СЕМЕНОВ

пахта тозадаш саноатига қарашли марказий илмий-техни-риш институтда бир неча йил-дан буён токарь бўлиб ишлаб келмоқда. Шу йиллар мобай-нида бунёд этилган турли хил машина механикаларда унинг ҳам озми-кўми ҳиссаси бор.

Суратда: В. Семенов.

Л. Глауберзон фотоси.

ХАЛҚ НАЗОРАТИ КЎРИГИ

Шу йилнинг сентябрь-ноябрь ойларидан қорхоналар, қурилиш-лар, қолхоз ва совхозлар, муас-саса ва ташкилотларда халқ контроли группалари ҳамда постларнинг вазифаларини мух-лати мунасабати билан ҳисоб-бот ва сайловлар бўлиб ўтади.

Хисобот ва сайловлар халқ на-зоратчилари учун коллективлар олдида ўзига хос иштироклар.

Шу сабабдан мажлислар юкс-кас ушмоқлик билан, халқ контроли системаси барча бў-ғинларнинг фаолиятини янада такомиллаштириш. КПСС XXIV съезди томонидан бел-ғилан берилган вазифаларни ҳал этишда уларнинг иштиро-кини активлаштириш шiori ос-тида ўтказилиши зарур.

Хисобот-сайдлов йиғилиш-лари олдиндан пухта тайёргар-лик кўриш керак. Аввало бар-да ташкилотлари билан бирга-ликда мажлисларни ўтказиш, графигини тузиб чиқиш, лозим. График тузилаётганда дастлаб постлар ва цех группаларининг, кейин умумзаода, фабрика, қол-хоз, совхоз группаларининг ҳис-обот-сайдлов йиғилишларини ўт-казишга эътибор бериш керак.

Илриқ саноат қорхоналари, қурилишлар, қолхоз ва совхоз-ларда конференция ёки маж-лислар ўтказилади. Делегатлар нехлар, бўлимлар, бўлимлар ва бригадалардаги ҳисобот-сай-

лов йиғилишларида сайланади. Ҳамма нидда бўлишган снгари бу соҳада ҳам кадрларни тў-ғри тайиш, жой-жойига қўйиш ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

Халқ контроли органлари бу вазифани партия ташкилотлари ердан билан амалга оширилад-лар. Шунинг учун группа ва постларнинг янги состави тў-ғрисидаги тақдирини партия таш-килотлари иштирокида олдин-дан муҳомадан ўтказиб олиш мақсадга мувофиқ. Группа ва постлар составига халқ хўжа-лигининг барча тармоқлари ва-киллари — актив ва обрўли ишчилар, қолхозчилар, хизмат-чилар, студентларини, шунинг-дек, пенсияонерлар ва рўзгор ишлари билан шуғулланувчи аёлларни — коммунистлар ҳамда партиячиларни ҳам тавсия этиш зарур. Бизда баъзан шун-дай ҳоллар ҳам учраб туради-ки, айрим ходимлар бир йўла қўлаб жамоат топиширишга эга бўлади, у — лекин топ-шириш қўйилгандақ адо эти олмайдилар. Шу сабабдан бир ишнинг халқ контроли груп-пасига ҳам постига ҳам, сайлаш тавсия этилмайди.

Хисобот-сайдлов йиғилишлари олдиндан группа ва постларнинг мажлисларини қачириб, қилин-ган ишларга яқин ясам ҳамда ҳисобот докладини тасдиқлаш, халқ назоратчилари фаолият-

даги камчиликлари тугатиш ва бу фаолиятни активлашти-ришга қаратилган қарорларни тайёрлаш лозим.

Хисобот докладларига груп-па ва постларнинг фаолияти ба-тафсил баён қилиниши, барча халқ назоратчиларининг фаоли-яти акс этган бўлиши зарур. Текшириш натижаларини тах-лил этиш, камчиликлари йў-қотиш учун ишларни қилинган-ли, бундай камчиликларга йўл қўйган шахсларга ишбати қандай чоралар қўрилгани ҳа-қида гапириб бериш керак. Жа-моатчиларнинг иш фаолияти ҳа-қида оммани хабардор қилишга алоҳида эътибор бериш талаб этилади.

Бир неча кун аввал ҳисобот-сайдлов йиғилиши ўтказилган-дан бинони тахт қилиб қўйиш, мажлис кун, жойи ва соати ҳақида олдиндан ҳаммадан ха-бардор қилиш лозим. Шундай қилинганда мажлисга коллек-тив аъзоларининг кўнчилиги қатнаша олади.

Йиғилиш қатнашчилари халқ назоратчиларининг иши билан чуқур ва ҳар томонлама таниш-моқлари учун мажлис ўткази-ладиган кунга фотомонтажлар, кўргама ва диаграммалар тай-ёрлаш, жамоатчилар фаолият-ни ўзига акс эттирган сатирик варақалар, «чакмон»лар чиқа-рилса, жуда яхши бўлади.

Ҳисобот-сайдловлардан кейин-ги биринчи ташкилий мажлис-да халқ контроли группалари-нинг аъзолари раис ва раис ўринбосарини сайлашлари, зар-ур бўлган жойларда аса груп-па бюросини тузишлари, шу-нингдек, ишлаб чиқаришнинг тармоқлари ва алоҳида соҳалар бўйича секторлар тузишлари керак.

Мажлисларда баён қилинган таққидий фикр-мулоҳаза ҳамда тақлифларини амалга ошириш учун тадбирлар ишлаб чиқи-лиш шарт.

Областимиз халқ контроли органлари сафида 30 мингга яқин киши бор. Бу жуда катта куч бўлиб, улар партия ва со-вет органларига ўз олдида тур-ган катта вазифаларни амалда ҳал этишга ердан беришга да-ъват этилганлар. Группа ва постларнинг ҳисобот-сайдлов-ли областимиздаги ҳамма халқ назоратчилари фаолиятининг жамоат қўриғига, уларнинг куч ва имкониятларини Совет Итти-фоқи Коммунистик партияси-нинг XXIV съезди тарихий қар-орларини ҳаётга мувофиқла-штиришга таътиб эътибор са-фарбарлигини муҳим воситасига айланиши шубҳасиздир.

Е. КИРИЛИН.

Тошкент области халқ кон-троли комитети раисининг ўринбосари.

УСТОЗ ВА ШОГИРД

Содин ёшлигида тенгқўрлари катори олий ўқуш юрталаридан бирида ўқиб, инженер бўлиш-ни ороу қиларди. Аммо ҳаётда ҳамма нарса сен йўлаганча, сен ҳоҳлаганча бўлавермас экан. Содин ҳам шундай билан ҳисоблашнинг мажбур бўлди.

Ойлада ўн икки жон эди. Со-динжон — энг каттаси.

Саккизинчи синфди битирган эйирак Ўспирни орасига масла-ҳат солди.

— Болам, — дея гап бошла-ди онаси, — сен ҳам отанинг енига кириб бирор ҳунар оғла-да. Хунари бор нини ҳеч кам бўлмайди.

Содин ўша йили Тошкентдаги 2-нон заводининг 2-бошқар-масига ниға кирди. У пайтларда меҳнат широнини оғир, машина-механизмлар етишмас, асосий жаривлар кўз кўчи билан ба-жариларди. Ёш ишчи дастлаб дуч келган ишларни баёнор-йорди. Орадан бир-икки ой ўт-гача, уни сифат назоратчиси қилиб тайинладди.

Ўтди Батаи уруши бошлан-ди. Юртимизнинг мард ўғлон-лари катори Содин ҳам урушга оғланди. Қалинин фронтнинг 310-ўқчи дивизиясига хизмат қилган Янги Кентбегаргача

бўлган машаққатли жанговар йўлни босиб ўтди. Партия ва ҳукуматимиз жасоратлarga за-виги уни Қўзғал Юлдуз, Шух-рат орденлари ҳамда «Кенс-берги» ишлов қилгани учун» медали билан таъдирлади.

Урушдан кейинги беш йил-ликда саноат объектиларнинг қўнчилиги қайта реконструк-ция қилинди. 2-нон завод ҳам қайтадан бунёд этилди. Земо-навий машина, механизмлар ўрнатилди. Турли хил янги маҳсулотлар ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Бунда Содин ана Гисовнинг ҳам ҳиссаси катта бўлди. Тажрибали ишчи 28 йиллик меҳнат фаолияти да-вомида қўлаб-ювувлар тай-ёрлади. Қўнчаласи шунин, та-хунартехника билан юрда таъ-лим олаётган ёшларнинг қўнчи-лиги ҳам меҳнат практикалари-ни Содин ака раҳбарлигида ўт-казишди. Ҳозирда улар Самар-қанда, Бухоро, Наманган, Фар-ғона наби шаҳарларда меҳнат қилишмоқда.

Ўғтам Оқилова Содин ака билан ёнма-ён, елкама-елка ту-риб меҳнат қилаётган шоғирд-лардан бири.

Ўғтамхоннинг ишга келиши қизқ бўлган. Одатдаги иш

кўнларидан бирида сменани ту-гатиб унга қайтаётган Содин ака завоб дарвозаси ёнида йи-лаб турган 17 ёшлар чамасида-ги қизга кўзи тушди.

— Тинчликми, қизим, — сў-ради у мулоимлик билан.

— Ёшсан деб ишга қабул қи-линмапти, — деди қиз кўз-сини арта туриб.

Содин ака қизин етайлағача қадрлар бўлимига олиб борди, ва уни ўз пехига ниға жойлаш-тирди.

— Ўшқоринга қиз экан, оғир ишни оғай оларимкан Содин ака, — дея қўнчилиги дақиқ ба-ришган ади ўшанда. Ҳаётнинг аччиқ-чуқунлиги татиган кекса мастер қизин айналаб қўйишди. Доимо ёнида бўлди. Насб ўргат-ди. Ширин сўзини, қимматли маслаҳатини аялади.

Тошкент авиация заводи-нинг фрезерчиси СССР Олий Советининг депутаты Албона Деятованинг меҳнат унвон-ларини ошириш, шахсий беш йилликни тўрт йилда бажариш юзасидан бошлаган ватанпар-варлик ташаббуси. Содин ака сменасида ҳам кенг қулоч ё-ғал. Қолганини туққунчилик беш йилликни аям илгари бажаришга азму-қарор қилди.

Корхона аҳли янги беш йил-лиқнинг дастлабки йили план-яни 25 декабрда бажариш, йил охиригача пландан таши-ри 300 тонна янги 60 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқа-риб, 25 минг сўм соф фойда олиш, рацоналаштириш ва ахтирочилик тақдирларини иш-лаб чиқаришга жўриб этиб, 10 минг сўм давлат маблагини те-жаш мажбуриятини олди. Шу йилнинг дастлабки етти ойи мобайнида пландан 5190 тон-на уринга 5684 тонна маҳсулот ишлаб чиқарилади. Ишчи кун-дан узумли фойдаланиш, ил-гор технологияни ишлаб чиқа-ришга жўриб қилиш натижаси-да 10 тонна хомаш ётисод қилинди.

Партия ва ҳукуматимиз Со-дин ака шоғирди Ўғтам Оқи-ловларининг кўп йиллик са-марали меҳнатларини муносиб қадрлаб, Содин акани Октябрь революцияси ҳамда «Ҳурмат белгиси» орденлари билан, Ўғтам Оқиловани, Меҳнат Қи-зил Байроғи ордени билан таъ-дирлади. Юксак мунофот ус-тоз билан шоғирдин янгидан-яни зафарларга руҳлантирмоқ-да.

М. ҚАЙУМОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

„ШОФЕРЛАР ПОЙГАСИ“

Газетамизнинг шу йил 24 март сониде юқоридаги сар-лаҳда билан босилган мақола-да 3-автомобиль шоферлари У. Ҳайдаров билан Х. Умаровнинг бебошлиги, иста-ган бекатда тўхтаб, истама-ганда тўхтамагани, йўловчилар-ни қаттиқ ранжитгани таъқид қилинган эди.

Ана шу таъқидий мақолада аянда Тошкент шаҳар пасса-жирлари ташини автомобиль қорхонаси трести бошлиғи Ғо-тох Х. Мусажоновдан жавоб хати олди.

«Шоферлар пойга»си таъқид-ий мақола 3-автомобиль коллек-тив ўртасида муҳокама қи-линган. Автобус шофери У. Ҳайдаровга вивотор берилган. Х. Умаров аса бир ой муддат билан машина ҳайдаш ҳуқу-қидан маҳрум этилган.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

НЬЮ-ЙОРК

АҚШ да ишсизлар сони тез қўйиб бормоқда. «Нью-Йорк таймс» газетаси ўтказган тек-шириш маълумотларига қара-ганда, шу йилнинг июль ойида Нью-жерси штатида ишсиз-лиқ сўғити 10 йил ичиде ҳеч қачон бунчалик аж олоб кетмаган эди. Коннектикут штатида иш-

РИО-ДЕ-ЖАНЕЙРО

Қўшма Штатлар Бразилия-даги олий маълумотли мутахас-сисларини АҚШда ишлашга ёл-моқда. Маҳаллий матбуотда келтирган маълумотларга қўра, сўғити беш йил ичиде уч минг-га яқин бразилиялик олим ва мутахассис ўз мамлакатидан кетиб, чет элде, асосан АҚШда ишламоқда. Маълумоти мутахас-

ЛОНДОН

30 август. Шимолий Ирлан-дия аҳолиси энг зарур демогра-тик ҳуқуқлар берилишини, қашпоқлик ва ишсизлик туғи-лишини талаб қилмоқда. Англия ҳукумати аса Шимолий Ирландия аҳолисига қарши ре-прессияларни тўхтатиш натижа-да эмас. Англия давлат мудо-фаа министри Лорд Боллнел кеча «Фавқулодда ваколатлар тўғрисидаги қонун»га муво-фиқ Олстерда суд қилиш, сў-роқ қилмай туриб қаномақ олиш «жуза зарур чора» деди.

Олстерда инглиз окупация-чи қўнчиларнинг тўлиб кет-ганлиги ва уларнинг сурбетлар-ча қилаётган ҳаракатлари йўш-ни Ирландияда кескин норози-лик туғдирди. Матбуот хабар-ларига қараганда, инглиз ар-

сисларни тайёрлаш учун сарф-ланадиган катта маблагларни ҳисобга олганда, билимдон ки-шиларнинг мамлакатдан чиқиб кетиши натижасида Бразилия жуда ҳам кўп нарсга йўқотган, АҚШ аса ана шу мутахассис-лар ҳисобига жуда кўп милли-он долларни қўлга киритган, деб ёзади Бразилия матбуоти.

қайтиб келганларидан кейин эълон қилинган баёнотда бун-дай дейлади: Танзания мудо-фаа кучларининг ҳарбий бў-линалари Уганда армияси қисмлари томонидан Танзания территорияси ўғта тугилишга жавобан тегишли чораларни қўришга мажбур бўдилар.

милсиянинг иккинчи патрулчи броневиги неча тўшдан кейин чегарани бузиб ўтган ва Ир-ландия территориясиде тахми-нан бир ярим километр ичкари томонга кириб бортан. Дарга-заб бўлган ирландияликлар инглиз броневигларини қур-шаб олиб, улардан бирини ен-дириб юборганлар. Патрул тум-таранга қочган пайтда ў-қна тугилиди, бунинг натижасида бир солдат ўлдирилди.

Дублиндан хабар беришлари-га қараганда, Ирландия ҳуку-мати бу ижоро инглиз армия-сининг Олстер террито-риясидан Ирландияга яна бос-тириб кирганлигидан, далолат беради деб таъкидлади.

(ТАСС).

„ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ“НИНГ ОЙЛИК КАЛЕНДАРИ

СЕНТЯБРЬ

Душанба	6	13	20	27	
Сешанба	7	14	21	28	
Чоршанба	1	8	15	22	29
Пайшанба	2	9	16	23	30
Жума	3	10	17	24	
Шанба	4	11	18	25	
Якшанба	5	12	19	26	

Реклама ва Ғаёналар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00дан — Москва нурсатади,
ТОШКЕНТ НУРСАТАДИ

17.55 — Курсатувлар програм.

маси.
Узбек тилида: 18.00 — «Балиқ-
чи ва балиқ ҳақида эртан»
(мультифильм), 18.30 — «Ахборот»
информацион программаси (рус
тилида), 18.40 — «Забастонда»
қозоқ адабиёти ва санъати де-
дас олдидан. «Мен — Қозғис-
тон» (куп сериали телевизион
хужияти фильмининг 1-серияси),
19.10 — Янги ўнв йилга ба-
ғишланган концерт, 19.50 — «Ах-
борот» информацион программаси.

20.05дан — Москва нурсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.30дан — Москва нурсатади,
ТОШКЕНТ НУРСАТАДИ

Узбек тилида: 20.00 — «Фан»
программаси, 20.50 — «Ярим аср
Янгиомаси» (куп сериали телеви-
зион хужияти фильмининг 1949
йил ҳақидаги серияси), 21.40 —
«Шилин» студияси нурсатади,
«Студентини — олтин даврини»,
22.40 — «Улар Шарққа юрган
эдилар» (бадий фильмининг
серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ НУРСАТАДИ
УҚУВ КУРСАТУВЛАРИ

ПРОГРАММАСИ

19.00 — Уқитувчи экрани (рус
тилида), 19.30 — Уқитувчи экра-
ни (узбек тилида),
Рус тилида: 20.00 «Ҳамқишлоқ-
лар» (фильм), 20.15 — «Диз-
ло» (фильм-концерт), 20.40 —
Реклама, 20.50 — «Ақлийлик ба-
лоси» (фильм-спектакль, 1 қисм).

Кино

ҚИШКИ БИНОДА

Хавлпараст нқувар — «ЧАП-
КА», «ТОШКЕНТ СОВЕТНИНГ 50
ЙИЛЛИГИ» (буфет соатлари),
«ЗБЕНИСТОН», НАВОНИЙ номли
(кундуз ва кечкурун).

Рубеца сари йул — «СПУТ-
НИК» (тоқ соатлари).

Халокат қалъаси — «ЗБЕНИК-
ТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (эрталаб соат
11, кундуз 3, кеч 8.45 минут ва
10 яримда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛ-
ЛИГИ» (эрталаб соат 10, кундуз
2, кеч 6 ва 8 да).

Тасодифий муҳаббат — «СПУТ-
НИК» (буфет соатлари), «ДРУЖ-
БА» (тоқ соатлари).

Уғрилган поезд — «ВОСТОК»
(кундуз ва кечкурун).

Музаланган (эрталаб соат 11,
кундуз 1 ва 3 да), Музика садо-
лари (кундуз соат 5 ярим ва
кеч 8 яримда) — «САНЪАТ САРО-
НИ».

Тош ва гул (2 серия, кундуз
кундуз соат 12 ва 3 да), Қора
Лола (кундуз соат 5 ярим, кеч 7,
ва 8.45 минутда) — «КҒҒҒ».

Етти оғанин Черчиллар (эр-
талаб соат 11 ярим, кундуз 3
ярим, 5 ярим ва кеч 7 яримда),
Яшасин севги (кундуз соат 1.20
минут ва кеч соат 9.20 минутда)
— «КОСИБА».

Ананин бахти — «ХАМЗА»
(кундуз ва кечкурун).

Мангулин кўнраги — «КОМСО-
МОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат
12, 4 ва кеч соат 9.45 минутда),
Бевонин налб — «ЗБЕНИСТОН
25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 1, 5 ва
кеч соат 7 да).

Эрканли давоси — «ДРУЖ-
БА» (буфет соатлари).

ЭЗГИ БИНОДА

Хавлпараст нқувар — «ХИВА»,
Рубеца сари йул — «РА-
КЕТА»,
Гуя ва тош — ТЕЛЬМАН ном-
ли.

Етти оғанин Черчиллар —
«ФЕСТИВАЛЬ».

Я. М. СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА 1, 2, сентябрда

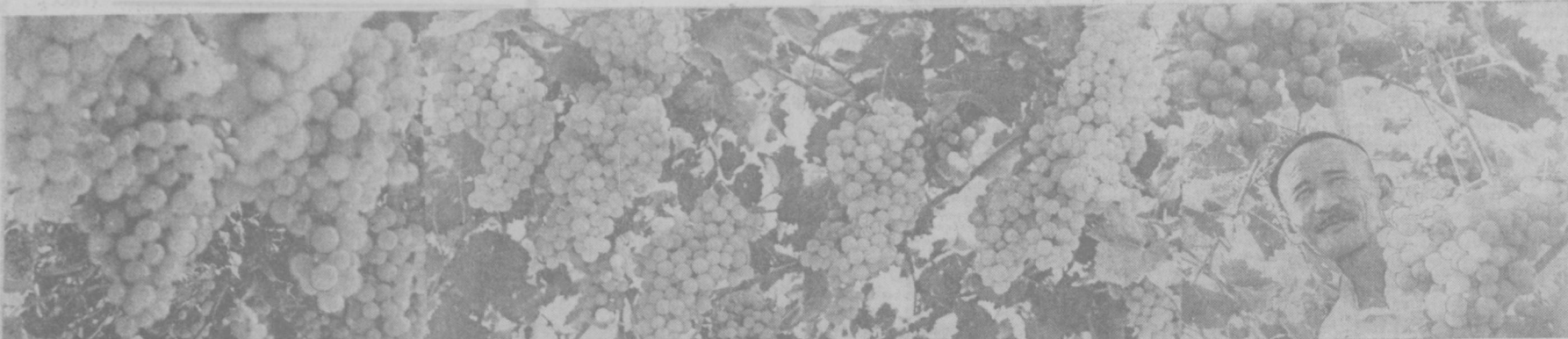
ЁШ ИЖРОЧИЛАР ГУЛШАНИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Қамолдин РАХИМОВ
(Наманган), ХАЛИМА ХОЛБО-
БОВА (Марғилон), Дилором
ҚАЙМОВА, Тельман ҲАСА-
НОВ, Толибон МУЛЛАЖО-
НОВ, Назар ШЕРАЛИЕВА,
Ҳалимийн ЖУРАЕВ, Роза
КАКУРБЕВА, Аҳмадjon ШУ-
КУРОВ, Азиз АЗИЗОВ, Ди-
лафуз ЖАББОРОВА, Абдуло-
лир МУМИНОВ.

УЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ
АСБЎБЛАРИ АНСАМБЛИ
Музика раҳбари — Узбе-
кистон ССРда хизмат нурса-
тан артист Салоҳиддин ТУХ-
ТАСИНОВ.

Программани Уткир СИД-
ДИҚОВ олиб боради.
Концерт кеч соат 8 да бош-
ланади.

Билетлар концерт зали мас-
сасида кундуз соат 2 дан со-
талади.

СЕНТЯБРЬ НИМА?

Йилнинг тўққизинчи ойи. Сентябрь лотинча «септем» — етти деган сўздан олинган. Қадимги римликларда, янги йил мартдан бошланган календарда — йилнинг еттинчи ойи ҳисобланган.

Мучал йили ва ўн икки бурж ҳисоби бўйича 23 сентябргача суибула, 24 сентябрдан бошлаб 22 октябргача мезон ҳисобланади.

МУҲИМ САНАЛАР

- 1 — Кабарда Балкар автоном области тузилган. лиги 50 йил бўлди. 1936 йилдан бошлаб Кабар. да Балкар АССР.
- 2 — 1945 йил Япониянинг сўзсиз таслим бўлиши тўғрисидаги акт имзоланди.
- 1945 йил Вьетнам Демократик Республикаси эълон қилинди.
- 4 — Бельгия Коммунистик партияси тузилгани. га 50 йил бўлди.
- 5 — Бутуниттифок нефть ва газ саноати хо. димлари кун.
- 8 — Журналистларнинг халқаро бирдамлик кун.
- 9 — 1944 йил Болгарияда фашистлар диктату. реси ағдариб ташланди. Болгар ҳалқининг мил. лий байрами — Озодлик кун.
- 12 — Танкчилар кун.
- 13 — Болгария Халқ Республикаси деб эълон қилинганга 25 йил тўлди.
- 19 — Урмон ходимлари кун.
- 26 — Машинасозлар кун.
- 30 — Бундан 25 йил муқаддам халқаро ҳарбий трибунал Нюрнбергда фашистларнинг бош ҳар. бий жиноятчилари устидан ҳукм чиқарди.

ХАЛҚ МАҚОЛЛАРИ

Мезондан сўнг ёз бўлмас,
Наврўдан сўнг кич бўлмас.
Лайлак келмай, ёз бўлмас.
Қирғияк келмай кўз бўлмас.
Қирғияк келди, кўз бўлди.
Қирғиякда қинидаги ҳам пишди.
Бир қалдирғоч билан ёз бўлмас.
Бир булут билан кўз бўлмас.
Мезонда урмаса, қозонда урмас.
Эрта баҳорнинг совуғи ёндан ўтар.
Эрта кўзнинг совуғи жондан ўтар.

Тўловчи Ш. ШОРАҲМЕДОВ.

М Е З О Н

Сентябрь — календарь ҳисоби бўйича кўзнинг дастлабки ойи. Аммо Ўзбекистоннинг текислик қисмида, воҳаларида сентябрь ойи ёз ойларида кам фарқ қилади. Сентябрь деярли ёғинсиз ўтади. Айрим йиллари сентябрнинг охирида ёғир шивалаб ўтиши мумкин. Осмонда тез-тез булутлар пайдо бўлади.

Сентябрь ойда кундуз кунлари кўшди ва иссиқ бўлади. Тошкентнинг сентябрь ойидаги кун йиллик ўртача ҳарорати 19. Бу СССРдаги кўнгина шаҳар ҳароратларидан юқори. Ватанингига тенг келади. Сентябрь

нинг айрим кунлари ҳаво ҳарорати 37° — 38° гача иссиқ ҳам мумкин. Сентябрь кечалари аса анча салқинлашади. Айрим ҳолларда сентябрь иккинчи ярмида тунги ҳаво ҳарорати 0° га яқинлашади, ҳатто қиров ҳам тушиши, похидор, картошка ва бошқа полиз экинларининг паллагини совуқ уриш ҳоллари ҳам учрайди. Сентябрь охирида, мезон бошлангач баъзи дарахларнинг барглари сарғай бошлайди. Тошкент об-ҳавосининг тоғлик районларида текисликка икисабан барвақт совуқ тушади. Дарахларнинг

барги эртароқ сарғайди ва булут қулабди. Сентябрь охирида қорақарға ва гўн-қарғалар учиб кела бошлайди. Худди шу ойда иссиқ ўлкаларга учиб кетаётган қўшлар ҳам учрайди, масалан, қораялдоқлар. Зарғалдоқ, қалдирғоч, булбул, жиблаки, бон қаб қўшлар аса бизнинг ўлкамиздан иссиқ мамлакатларга — жанубга учиб кета бошлайди. Лайлак, гоз ва ўрдақлар аса учиб кетишга ҳозирлик қуради. Асаларида ҳам қишга тайёргарлик қура бошлайди. Асал жам-гармаларини иллари

нинг бир томонига олиб ўтади, ўз уларининг турли ёриқларини бекитади ва қишда иссиқ бўлишини таъминлайди. Сентябрь охиридан Ўзбекистоннинг олтин кўзи бошланади. Йилнинг энг ёқимли, тўқин ойи ҳисобланади. Бу ойда кишини толиқтирадиган иссиқлик қўшлар кўк, салқин бўлади. 23 сентябрь кунини Кўш экватор устига тикила тутади. Шу кунини бутун Ер кўраси бўйича барча жойда кеча-кундуз тенг. 24 сентябрдан кўш Жанубий ярим шарга кўпроқ нур соча бошлайди.

ЕР КУРРАСИНING ТАБИАТИ

Календарь бўйича сентябрь — Шимолий ярим шарда кўзнинг дастлабки ойи.

Осиё, Европа ва Шимолий Америка шимолий чеккаларида ҳақиқий кўз бошланади. Тундрада ҳаво аниқ бошлайди. Ботқоқ жойлар музлай бошлагач, қишга тиним бермайдиган чивиллар йўқолади. Бугулар совуқ, ёғинсиз нағиринлардан ўзини муҳофаза қилиб, секин-аста ўрмонларга қира бошлайди.

Шарий Сибирда қуруқ ва оқиб-об-ҳаво бўлади. Бу ерда — олтин кўз. Олмаҳоилар, бурундиқлар қишга ёнғиқ ва кўзқоринлар йиғинини давом эттиради. Кичик қарағайзор, ларда қарағайларнинг икки, уч йиллик иғ-налари сарғайди, худди олов таъсирида қуй-ғилдек бўлиб қўрилади. Ёсин иғнабарглар тўқилган, сентябрнинг иккинчи ярмида на-равайлар яна ямишга туга қиради. СССРнинг ўрта минтақаси ва Канада жанубида ҳам олтин кўз. Эрталаб майсаларнинг усти қиров билан қопланиб қиради. Напаласлар тобора камайиб, чигирткаларнинг туги овозлари пасайиб боради. Осмонда турналарнинг «арғимчоқ»лари пайдо бўлади, бедана ва жиблакибоилар учиб кетади. Ўрмонда кўзқорин ҳамон кўп. Дуб ёнғиқлари пишди. Мевага ўч қўшлар, рибона мевалари атрофида тавжум айланиб юрадлар.

Айрим йиллари кўз эрта келиб кейин исби кетган вақтларда, сокин кўшди кунларда турғайларнинг ҳазин сайрашлари, қишқик ҳаётин қайта бошлаётгандай туйғу беради. СССР Европа қисмининг кенгбосғли, Узоқ Шарқнинг аралаш ўрмонлари ажиб манза-рага эга бўлади.

Сали, Олтой, Кавказ, Тяньшань, Помир ва Тибетнинг тепалари тобора кўпроқ қорга буркана боради. Манжурияда аса йилнинг энг яхши вағти. Ҳаво жуда тоза, тиниқ ва кўшди, бегубор бўлади.

СССРнинг жануби — Ўрта Осиёнинг текислик қисмида. Жанубий Европада, АҚШнинг жанубий ярида ҳамон ёз: кун иссиқ кўш қиладир бўлади. Денгиз, кўл соҳиллари ҳамон тавжум.

Марказий ва Жанубий Европада, Африка Шимолидаги Атлас тоғларида, Дажла ва Фрут дарёларининг юқори оқимлари атро-фида кўзги ёғирлар ёға бошлайди. Ўрта денгиз атрофидаги ёғи жазирада иссиқ билан қовқираган жойлар қайтадан ишнай бошлайди. Дастлабки кўзги ёғир билан майсалар бош қўтиради. Жуда кўп хилма-хил ва ажиб-и гуллар очилади. Фақат кўз-да очилувчи нағрис гули ҳам шу кезде гул-лайди.

Сулаймон тоғларининг этакларида, Тар-чўли атрофлари қуруқ ва жазирага бўлади. Ҳиндистонда аса ёғирлар ва сув тошқин-лари давом этиб туради.

Жанубий Американинг шимолий чекка-ларида ҳам сув тошқинлари давом этади, на-та-якта ўтлоқлар сув остида қолади, моллар фақат тепалик жойда сув босма-ган ўтлоқларига боқилади.

Сентябрь — жанубий ярим шарда баҳор-нинг биринчи ойи.

Бразилияда баҳор қисқа бўлади. У ерда баҳор августнинг охирида бошланиб сен-тябрнинг биринчи ярмигача давом этади. Сентябрьнинг иккинчи ярмида аса кунлар иссиқ, ёз бошланади кетади.

Чилида ҳақиқий баҳор. Ҳаммаёғ бегубор яшил либосга бурланган, гулларнинг, май-саларнинг муаттар ҳидлари борлиқни қам-раган.

Африканинг жанубида апельсин ва шаф-толилар қийғос гуллаган. Янги ниҳоллар чиқарган макну тоғлар ўртасидаги боллар манзараси аийнуса гўзал бўлади. Африка жанубий чеккасининг манзараси ниҳоятда мафтункор: бутун борлиқ, ҳаммаёғ минг-минглаб оқ, пушти ранг, зарғалдоқ ранг, ҳаворанг, тўқ қизил рангли гуллар билан бурланади. Бу ери Африканинг «жаннат» дейиш мумкин.

Австралия ҳам гўзаллашди, у ерда ҳам баҳор. Гаврий Австралия гуллар билан шундай манзарага эга бўладики, тўғ уфққа тутаган бепоян гилам тўшалгандек туй-лади.

ФУТБОЛ УЙИЛАРИ

Сентябрь ойда бўладиган олий лига уйинлари:

2 СЕНТЯБРЬ
«Динамо» М — «Динамо» Мн, «Динамо» Т6 — «Карпати», «Шахтер» — ЦСКА, «Нефти» — «Торпедо», «Арат» — СКА.

6 СЕНТЯБРЬ
ЦСКА — «Торпедо», «Заря» — «Шахтер» — «Нефти» — «Арат», «Арат» — «Пахтакор», «Зенит» — «Динамо» Т6, «Кар-пати» — «Спартак», «Динамо» К — «Ди-намо» Мн, СКА — «Динамо» М.

10 СЕНТЯБРЬ
«Спартак» — ЦСКА, «Динамо» Т6 — «Шахтер» — «Нефти» — «Арат».

11 СЕНТЯБРЬ
«Торпедо» — Динамо М.

14 СЕНТЯБРЬ
«Пахтакор» — «Нефти».

15 СЕНТЯБРЬ
«Арат» — «Динамо» Т6.

16 СЕНТЯБРЬ
«Торпедо» — «Зенит».

19 СЕНТЯБРЬ
«Спартак» — «Заря».

24 СЕНТЯБРЬ
«Зенит» — СКА.

28 СЕНТЯБРЬ
«Заря» — «Арат», «Динамо» К — «Карпати», «Шахтер» — «Нефти», «Арат» — «Пахтакор», «Торпедо» — СКА.

ОЛТИН КЎЗ.

А. АБАЛЯН фототўждари.

Редактор ўринбосари Р. УМАРОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

Орган Ташкентского обкома КП
Ўзбекистана и областного Совета
депутатов трудящихся.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси, № 26. Редактор — 336495. Редактор ўринбосари — 835885, секретариат — 834808. Саноат, қурилиш ва транспорт — 833786. Совет қурилиш — 837045. Пропаганда, адабиёт ва санъат — 831936. Қишлоқ хўжалиги, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 839050. Партия турмуши, маҳаллий ахборот ва спорт — 835811, Оммавий ишлар ва хатлар — 834048. Эълонлар — 338142. Коммутор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330256, 330257, 330258.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмаханаси. Тошкент шаҳри.

ИНДЕКС — 64697.

Р — 02780.

А — 1821.